

- קראו את הקטע וענו על השאלות שלאחריו

"האם יישובים ליהודים בלבד סותרים את עקרון השוויון?"

המקרה של עאדל ואימאן קעדאן: עאדל ואימאן קעדאן היו תושבי באקה אל גרבייה שחפצו להצטרף לאגודה השיתופית קציר הסמוכה למקום מגוריהם שיכלה להציע להם איכות חיים גבוהה שאינה זמינה ביישובם. לאחר שנדחתה בקשתם להתקבל ליישוב בשל היותם ערבים, פנו בני הזוג לבית המשפט הגבוה לצדק. לאחר חודשים ארוכים של ניסיונות גישור שלא צלחו, התבקש בית המשפט להכריע בעתירה. בפסק הדין התקבלה העתירה ונקבע כי דווקא מפני שמדינת ישראל היא יהודית, עליה לקדש את ערך השוויון ומכאן שהתרת התיישבות ליהודים בלבד היא בגדר הפרה של החוק. וכך כתב השופט אהרון ברק בפסק הדין:

מערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית לא מתבקש כלל כי המדינה תנהג באפליה בין אזרחיה... המדינה – מדינת יהודים היא המשטר המתקיים בה הוא משטר דמוקרטי נאור, המעניק זכויות לכלל האזרחים, יהודים כלא יהודים... אין אפוא כל סתירה בין ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית לבין שוויון גמור בין כל אזרחיה. נהפוך הוא: שוויון הזכויות בין כל בני האדם בישראל, תהא דתם אשר תהא ותהא לאומיותם אשר תהא – נגזור מערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

במאמר תגובה לפסק דין, כתבה פרופ רות גביזון: אני סבורה (שהכרעת הדין) מוטעית. יהודים הם אומנם רוב בישראל, אך הם מיעוט קטן באזור עוין. בתוך המדינה יש מיעוט גדול השייך לאומה ערבית, שהיא הרוב הגדול באזור. הרצון לייצב שליטה בשטח ישראל, כל עוד אינו פוגע בזכויות מוקנות של ערבים, הוא אינטרס ליגיטימי. דווקא מכיוון שהיהודים וערבים אינם ששים להתגורר יחדיו, הדבר דורש יכולת להביטח כי יישובים של הקבוצה האחרת... הדבר הנכונה להתמודד עם הבעיה היא גיבוש תוכניות התיישבות דיור מקיפות שתכלולנה מענה מגוון ומספק לכל המגזרים. [רות גביזון, ליהודים זכות ליישובים משלהם, הארץ, 17.07.2002]

שאלות בהמשך לקטע הקריאה:

1. מדוע לדעתו של השופט ברק ההחלטה איננה חוקית? לפי דבריו, מהי חשיבותו של ערך השוויון ומדוע אין הוא סותר את ערכי היהדות?
2. במה חולקת גביזון על ברק? מדוע לדעתה יישובים המיועדים ליהודים או לערבים בלבד הם לגיטימיים? מהו הפתרון הראוי לדעתה להתיישבות הערבית במדינת ישראל?
3. כתבו חיבור עד עמוד, עם מי מבין השניים אתם מסכימים?
4. כתבו מכתב עד עמוד, לרות גביזון או לאהרון ברק; הסביו במכתב מדוע אתם מסכימים או חולקים על עמדתם. הוסיפו ציטוטים מתוך הפרק אשר יחזקו את טיעוניכם.

בהצלחה!

צוות תרבות ישראל